

STORTINGET

Representantforslag 233 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland og Ola Elvestuen

Dokument 8:233 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland og Ola Elvestuen om å inngå rammeavtale om utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk med EU

Til Stortinget

Bakgrunn

Krigen i Ukraina er en krise med uoverskuelige konsekvenser for europeisk sikkerhet. Heldigvis har EU møtt krisen med økt og forsterket samarbeid innen utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk. Nå er imidlertid Norge utenfor det intensiverte samarbeidet om europeisk sikkerhet, fordi utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk ikke er en del av EØS-avtalen. Flertallet i Forsvarskommisjonen av 2021 problematiserer dette og peker på at det mangler en overordnet rettslig eller institusjonell ramme for samarbeid mellom Norge og EU på dette området. Så lenge fullt EU-medlemskap ikke er aktuelt for stortingsflertallet, mener forslagsstillerne at Norge burde følge flertallet i Forsvarskommisjonen av 2021 sin anbefaling og inngå en egen rammeavtale om utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk med EU.

EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske dimensjon har vært i stor utvikling de senere år, og unionen presenterte sin første overordnede strategi for sikkerhet og forsvar i mars 2022 – EUs strategiske kompass. Kompasset er ambisiøst og legger føringene for utviklingen av EU som sikkerhets- og forsvarspolitisk aktør fram mot 2030. Sentrale områder innen utenriks-, forsvars- og sik-

kerhetspolitikk hvor EU vil spille en viktig rolle er, ifølge Forsvarskommisjonen, innen cyber, trusler i det digitale og ytre rom, imøtegåelse av påvirkningsoperasjoner, militær mobilitet, sikre uavhengighet av kritiske komponenter og varer, samt forskning og utvikling innen forsvarsindustrien.

I 2022 behandlet Stortinget Representantforslag 151 S (2021–2022) om å sikre Norge fullverdig deltakelse i EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk (FUSP). Forslaget ble nedstemt, og Stortingets flertall viste til utenriksministerens vurdering av at

«full deltagelse i FUSP forutsetter at Norge omfattes av de rettighetene og pliktene EU-traktatene etablerer. Disse rettighetene og pliktene er regulert til å gjelde land som er medlemmer av EU».

Når Forsvarskommisjonens flertall like fullt anbefaler at Norge bør inngå en rammeavtale med EU om utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk, legger forslagsstillerne til grunn at informasjonsgrunnlaget som kommisjonen har innhentet, tilsier at EU-medlemskap ikke nødvendigvis er påkrevd. Dette viser betydningen av at Stortinget tar sakskomplekset til behandling på ny.

NATO er den fremste bærebjelken i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk og må ikke rokkes ved. EU er ikke et militært alternativ til NATO, men et supplement. I en felles EU-NATO-erklæring fra januar 2023 ble det understreket at EU og NATOs strategiske partnerskap er basert på felles verdier og interesser, og at de to organisasjonene har komplementære og gjensidig forsterkende roller til støtte for internasjonal fred og sikkerhet.

Forsvarskommisjonen vurderer at EU trolig kommer til å få en mye mer framtrædende rolle i europeisk og global sikkerhet fram mot 2040. I den situasjonen mener forslagsstillerne at Norge ikke har noe å tjene på

alenegang. Ved at Norge inngår forpliktende samarbeid med EU innen utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk, knytter en seg tettere til landets allierte, og man får enda flere verktøy å spille på for å holde Norge og Europa trygt. Ikke minst sendes et kraftig signal om økt demokratisk samhold i møte med autoritære trusler, på samme måte som Sverige og Finlands søknad om NATO-medlemskap etter Russlands fullskala invasjon av Ukraina.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen innlede dialog med EU om mulighetene for en rammeavtale for norsk tilknytning til EUs felles utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk.

9. mai 2023

Guri Melby

Sveinung Rotevatn

Grunde Almeland

Ola Elvestuen